

Янги руқни: ТАРЖИМА - ЮКСАК САНЪАТ

Ҳар бир ҳалқ маданияти тарихида шундай адабий даҳолар бўладики, уларнинг иход маҳсуллари бадиий кашфиёт даражасига кўтарилади. Аммо улар тарих саҳасига жуда сийрек чикадилар. Масалан, ўзбек адабиётида беш ярим асрдан ортиқ дава мобайнида Алишер Навоийдек даҳо жатли тутгимади. Тархимонларнинг улуг хамда саводли миссиялари шундун изборатки, улар жаҳон хақлари адабий даҳоларининг асарларини таржима килил, уша бадиий кашфийтларни уз халқлари малийнинг мулкига айлантирадилар ва бу билан адабиётнинг бойишга хисса кушадилар. Чунонки, XX аср ўзбек адабиётини жаҳон адабиётидан кинлинган бадиий тархималариз сасаввур этадиган бўлсал, у сермева даҳолларни яхонга адабиётидаги эса сара асарларни таржима килинил, ўзбек китобонига инъом этилганини кўрамиз: Толстой, Руставели, Гёте, Данте, Тагор, Балзак, Ж. Лондон, Байрон, М. Аvezov, Э. Войнич, М. Шолохов ва бошقا, у шумерда даҳолларни яхонга адабиётидаги ўзбек асарларни таржима килинил, ўзбек китобонига инъом этилганини кўрамиз: Толстой, Руставели, Гёте, Данте, Тагор, Балзак, Ж. Лондон, Байрон, М. Аvezov, Э. Войнич, М. Шолохов ва назариясининг расмийликнида фан сифати

Уша буюк асарни булоғлигича ўз халқига тақдим қилиши зарурлигини, бу ис жуда катта меҳнат тараби килишини, буни уддалаш жасорат билан тенг эканлигини ҳам ёдида тутиши керак. Узида шунга куч ва иктидор сезсанига, руҳан, қалбон шу жасоратга тайёр бўлсанига таржима учун кулағ қалам олини дурдистир. Шу сатрларни ёзмайлан, Гётенинг «Шундай нарсани ёзib ҳам одамнинг тирик колганига ақлини бовар қўлмайди», деб ёзган: «Шундай нарсани ёзib ҳам одамнинг тирик колганига ақлини бовар қўлмайди».

Шубҳасиз, «Вертер»ни таржими қилиш на факат руҳий, балки тил ва услуби жиҳатдан ҳам осон иш эмас. Гёте ўзлабини юрттар эканни, бунда иккни йўналанни кузатиш мумкин: бирининг «Бурон ва ҳужум» даври асарларига хос бўлган илгюзлики, образлизли, эхтиросларга бой муболагалини тилда фикр ифодалаш бўлса, иккинчиси, Гётенинг кейинги йиллар ижодига хос бўлган, эпик услуб бўйли, фикрлар мураккаб таркиби қўшма гаплар орқали, босик, расмий оҳангда ифода этилади. «Ёш Вертернинг изтироблари» романиден жаҳонни забт этган асар таржимасига киришганин 1969 йилнинг куз ойлари хәйлимда жонланади. Ҳуш, шаклан мульжагина, моҳиятлан улкан бу китобни таржими қилишга — бундай жуъратга мени юнади? Ахир, ўшандага эндигина олий ўқув юртни битириб, талабаларга олмон тилидан сабок берувчи уқитувчи эдим, холос. Шубҳасиз, Гёте, айнина, унинг «Вертер»ни таржимаси учун олмоп тилини билишинг ўзи кифоя қўлмайди. Тўғри, адабиётида мухаббатим чексиз эди. Узбеке бадиий асарларни тимисим мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда,romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

бошдан кечиргандагина яратилади. Буни худи актёрги ролга кириш ҳолатига қўйлаш мумкин. Гётенинг ўзи ҳам асарни йилгай-йилгай ёзган экан. Китоб босилиб чикандан кейин ҳам уни кўлга олишга юраги бетламаган. Орадан узоқ йиллар утгаган: «Шундай нарсани ёзib ҳам одамнинг тирик колганига ақлини бовар қўлмайди», деб ёзган: «Шундай нарсани ёзib ҳам одамнинг тирик колганига ақлини бовар қўлмайди».

Шубҳасиз, «Вертер»ни таржими қилиш на факат руҳий, балки тил ва услуби жиҳатдан ҳам осон иш эмас. Гёте ўзлабини юрттар эканни, бунда иккни йўналанни кузатиш мумкин: бирининг «Бурон ва ҳужум» даври асарларига хос бўлган илгюзлики, образлизли, эхтиросларга бой муболагалини тилда фикр ифодалаш бўлса, иккинчиси, Гётенинг кейинги йиллар ижодига хос бўлган, эпик услуб бўйли, фикрлар мураккаб таркиби қўшма гаплар орқали, босик, расмий оҳангда ифода этилади. «Ёш Вертернинг изтироблари» романиден жаҳонни забт этган асар таржимасига киришганин 1969 йилнинг куз ойлари хәйлимда жонланади. Ҳуш, шаклан мульжагина, моҳиятлан улкан бу китобни таржими қилишга — бундай жуъратга мени юнади? Ахир, ўшандага эндигина олий ўқув юртни битириб, талабаларга олмон тилидан сабок берувчи уқитувчи эдим, холос. Шубҳасиз, Гёте, айнина, унинг «Вертер»ни таржимаси учун олмоп тилини билишинг ўзи кифоя қўлмайди. Тўғри, адабиётида мухаббатим чексиз эди. Узбеке бадиий асарларни тимисим мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

«Вертер»га мөхр менда талабалик йилларимда, romanдан катта бир парчани таҳлили ўқиши дар

офицерларни мутолага қўлларидан. Ҳаркала, бадиий иход соҳасида учча-мунча кораламаларим ҳам ўқ эмасди. Назаримдан, йиллар давомида қалбининг қаёвадидар кайнаш тошишга ул тополмаларни илҳом булогининг кузи шу «Вертер» туфайли очилгану, бадиий таржима боис ўзига ўйлоптандек...

</

Закон КЎНРАПА

МОХИ РАМАЗОН МУТОЛАСИ

Расули АКРАМНИНГ ФАЗИЛАТЛАРИ

Давоми. Боши ўтган сонларда

ИБОДАТЛАРИ

Расули Акрам доимо Аллохнинг зикри билан машул бўлганилар.

Улаётгандаридан, уйғонётгандаридан, утиргандаридан, юраётгандаридан, овқат еяётгандаридан, сув ичётгандаридан, киймаларини алмаштираётгандаридан, таҳорат олаётгандаридан, саёҳат қилаётгандаридан, уйларидан чиқабётгандаридан, масжидга бораётгандаридан доимо Аллохни зикр этадилар.

Азон овозини эшитмас, ҳамма ишларини ташлаб, дарҳол масжидга шошиларидар. Кечаларини ибодат билан ўтказгандаридан, бомдод азонининг биринчи таҳбири билан юнинларидан турадилар. Ҳазрати Ойишадекиди:

«Расули Акрам кечкурунги ибодатларида Куръонинг энг узун сураларини ўқир, азоб ҳақидаги оятларига келгандаридан Аллохнинг марҳаматидан паноҳ сўрар, мукофот тўғрисидаги оятларни ўқирканлар, Аллохнинг лутғини тилар эдилар.

Ҳазрати Пайғамбар Куръонни баланд овозда ўқир, муборак овоздарни узоклардан эшитилар эди. Жанг майдонларida лашкарлар бир-бира билан тўқнашган, ҳаёт-мамот учун муходала олиб бораётган бир пайтада Расули Акрам хушу-хузур ичидаги Аллоҳи ёд этадилар. Бадр, Уҳуд, Хандак, Ҳайбер, Табук каби катта газоватларда ана шу ҳол кўринган эди. Чунончи, Расули Акрам ҳарб пайтага сафларни тизар, тартибага солар эдилар. Бирор Узотининг сўнг паноҳгоҳлари Аллохнинг эшиги эди.

Ҳазрати Пайғамбар Аллохнинг энг суюкли кули ва эҷчиларининг охириси бўлганларни холда, Аллоҳдан ниҳоятда кўрардилар: «Кўнматда ахволим қандай бўларкан?» дер эдидар.

Бир куни Ҳазрати Абу Бакр Расули Акрамга:

— Сочларингиз оқаряпти! — деган, Расули Акрам эса:

— Ха, Ҳуд, Вокеа, Мурсалот, Амма суралари менини каритди! — дега марҳамат килганлар.

Расули Акрам намоз ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар. Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз Аллохнинг мағрифатига ноил бўлгансиз. Бунчалик заҳмий чекишингизнинг боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз Аллохнинг мағрифатига ноил бўлгансиз. Бунчалик заҳмий чекишингизнинг боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик

заҳмий чекишингизнинг

боиси не? — деб сўраганларида, пайғамбаримиз:

— Мен Аллоҳга шукр

этгувши бир олбўйлами? — деб жавоб берганлар.

Расули Акрам намоз

ўқиркан, оёқлари шишгунга қадар тик турар эдилар.

Ахсобдан базилири:

— Ё Расуллупо! Сиз

Аллохнинг мағрифатига

ноил бўлгансиз. Бунчалик